

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

СУЧАСНА ПСИХОЛОГІЯ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

*Присвячено Всесвітньому дню психічного здоров'я
(World Mental Health Day)*

10 жовтня 2025 року

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ, ПОЛІТОЛОГІЇ ТА СОЦІОЛОГІЇ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ

Збірник матеріалів
Всеукраїнської науково-практичної конференції
**СУЧАСНА ПСИХОЛОГІЯ:
ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

Присвячено Всесвітньому дню психічного здоров'я
(World Mental Health Day)

10 жовтня 2025 року

Видавництво
«Юридика»
2025

Редакційна колегія:

Головний редактор: **Аракелян Мінас Рамзесович**, доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України, проректор з наукової роботи Національного університету «Одеська юридична академія»

Члени редакційної колегії:

ЦІЛЬМАК Олена Миколаївна, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

АФОНІН Дмитро Сергійович, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

БУДЯЧЕНКО Ольга Миколаївна, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

ГУРІН Руслан Сергійович, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

ДЖЕЖИК Ольга Володимирівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

САМАРА Ольга Євгенівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

ТАТЬЯНЧИКОВ Андрій Олександрович, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

ШМАЛЕНКО Юлія Іванівна, кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»

Зважаючи на свободу наукової творчості, відповідальність за достовірність матеріалів та фактів, унікальність тексту тез та дотримання вимог академічної доброчесності, несуть автори

Сучасна психологія: виклики та перспективи : збірник матеріалів С91 Всеукраїнської науково-практичної конференції / за заг. ред. М. Р. Аракеляна. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2025. – 262 с.

ISBN 978-617-8574-65-9

DOI: <https://doi.org/10.32837/11300.30918>

Збірник матеріалів підготовлено за доповідями учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої Всесвітньому дню психічного здоров'я (м. Одеса, 10 жовтня 2025 р.).

УДК 159.9'6(062.552)

© Автори, 2025

© Національний університет

ISBN 978-617-8574-65-9

«Одеська юридична академія», кафедра психології, 2025

Лісовенко Анна Федорівна
кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри психології,
Національний університет «Одеська юридична академія»
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1794-270X>

Оруджова Юлія Валеріївна
магістрант ОП «Психологія»
Центру заочного та дистанційного навчання
Національний університет «Одеська юридична академія»

DOI: <https://doi.org/10.32837/11300.30952>

ТИПИ ПРИХИЛЬНОСТІ ТА ПСИХОЛОГІЧНИЙ ДОБРОБУТ ОСОБИСТОСТІ

Теорія прихильності, розроблена Джоном Боулбі та згодом розширена Мері Ейнсворт, ґрунтується на ідеї про те, що ранній досвід взаємодії з основними опікунами формує внутрішні робочі моделі, які слугують шаблонами для всіх майбутніх міжособистісних стосунків і, критично, впливають на психологічний добробут (ПД) особистості протягом усього життя [1, с. 248]. Сучасні дослідження, зокрема роботи С. Брекена та К. Кіркпатріка, однозначно підтверджують, що типи прихильності дорослих (безпечний, тривожний, унікаючий, тривожно-унікаючий) є потужними предикторами рівня ПД, який охоплює емоційні, соціальні та психологічні компоненти [2, с. 195].

Безпечний тип прихильності є найбільш адаптивним і функціонально сприятливим для високих показників ПД. Особи з цим типом характеризуються позитивним образом себе та позитивним образом інших. Вони комфортно почуваються як у близькості, так і в автономії, що прямо корелює з високими показниками за шкалами ПД Ріфф: Автономія, Позитивні стосунки та Самоприйняття [3, с. 147]. Безпечна прихильність сприяє ефективній емоційній регуляції, дозволяючи індивіду звертатися по підтримку в скрутний час, що знижує ймовірність розвитку депресивних та тривожних симптомів [4, с. 115]. Здатність будувати довірливі стосунки (ключовий елемент Позитивних стосунків) забезпечує наявність соціальної підтримки, яка є буфером проти життєвих стресів.

Натомість, ненадійні типи прихильності демонструють значущі від'ємні кореляції з більшістю компонентів ПД.

- Тривожний тип прихильності (висока тривога прихильності, низьке уникнення) характеризується негативним образом себе, але позитивним (або амбівалентним) образом інших. Особи з цим типом постійно занепокоєні доступністю та відданістю партнера, що призводить до високого рівня емоційної лабільності та низької Автономії. Їхнє Самоприйняття часто низьке, оскільки їхня самооцінка критично залежить від зовнішнього підтвердження та схвалення. Дослідження показують, що цей тип прихильності є сильним предиктором клінічної тривоги та депресії, оскільки постійна гіперпильність щодо стосунків виснажує психологічні ресурси [5, с. 80].

- Унікаючий тип прихильності (високе уникнення, низька тривога) характеризується позитивним образом себе, але негативним образом інших. Унікаючі індивіди підкреслюють автономію та самодостатність, але їхня поведінка є захисною. Вони пригнічують потребу в близькості, що призводить до дефіциту Позитивних стосунків та Особистісного зростання (через закритість новому емоційному досвіду) [6, с. 278]. Незважаючи на зовнішню демонстрацію незалежності, їхній ПД є зниженим через емоційне оніміння та нездатність до глибокого Самоприйняття власних потреб у зв'язку. Дослідники припускають, що уникнення часто є пов'язаним із нижчим рівнем осмисленості життя (Цілі в житті) через відсутність глибокої інтеграції соціального досвіду [7, с. 102].

Таким чином, тип прихильності формує фундаментальний механізм, через який особистість обробляє міжособистісний досвід та регулює свої емоції. Безпечний стиль виступає як протектор психологічного добробуту, забезпечуючи внутрішню і зовнішню підтримку. Натомість, ненадійні стилі утворюють когнітивні та емоційні бар'єри, що підривають ключові компоненти ПД – від самоприйняття та автономії до якості стосунків та осмисленості життєвих цілей. Розуміння цього впливу є критичним для психотерапевтичних втручань, зокрема КПТ та Схема-терапії, які мають на меті корекцію дезадаптивних моделей прихильності для підвищення ПД.

Дезадаптивний вплив ненадійних стилів прихильності особливо яскраво проявляється у сфері цілей у житті та особистісного зростання – ключових компонентів еудемонічного психологічного добробуту.

Тривожний тип прихильності негативно впливає на цілі в житті, оскільки індивіди часто децентрують свої життєві цілі від власних потреб на потреби партнера або стосунків. Їхня енергія та увага зосереджені на підтримці близькості та уникненні відмови, а не на реалізації індивідуальних життєвих проєктів. Це призводить до відчуття «застрягання» або відсутності спрямованості, оскільки їхні плани вторинні щодо стану їхніх романтичних зв'язків [8, с. 305]. У результаті, вони можуть демонструвати низькі показники особистісного зростання, оскільки страх помилки та залежність від зовнішньої валідації перешкоджають відкритій експериментації та прийняттю нового досвіду, необхідного для розвитку.

Унікаючий тип прихильності, навпаки, демонструє інші дефіцити. Хоча унікаючі індивіди можуть ставити амбітні професійні цілі, які підкреслюють автономію та самодостатність, ці цілі часто можуть бути компенсаторними, спрямованими на уникнення близькості [9, с. 119]. Їхні високі показники автономії можуть бути ілюзорними, оскільки вони не відображають справжню внутрішню інтеграцію, а є стратегією відключення від емоційної залежності. Через емоційне притуплення та уникнення глибинної саморефлексії, характерної для цього типу, вони відчують дефіцит особистісного зростання. Вони закриті для емоційних уроків, які пропонує міжособистісний досвід, що перешкоджає їм усвідомлювати свій потенціал та приймати складні зміни [10, с. 45].

З огляду на встановлені кореляції, терапевтична робота з ненадійними стилями прихильності має бути сфокусована на відновленні дефіцитних компонентів ПД.

Для тривожного типу КПТ-втручання має бути спрямоване на корекцію низького самоприйняття та розвиток автономії шляхом встановлення цілей, незалежних від стосунків (активація поведінки) [11, с. 19].

Для унікаючого типу терапія має бути спрямована на поступову емоційну реінтеграцію та зменшення стратегій відключення, щоби дозволити їм відчувати потребу в близькості без страху вразливості. Застосування технік Схема-терапії може допомогти скоригувати глибинні схеми, що підтримують переконання про недовіру до інших [12, с. 250].

Таким чином, індивідуальні відмінності у стилі прихильності є фундаментальним чинником, що формує профіль психологічного

добробуту особистості, вимагаючи диференційованого підходу для сприяння повноцінному та зрілому функціонуванню.

Список використаних джерел

1. Bowlby J. (1988). *A Secure Base: Parent-Child Attachment and Healthy Human Development*. Basic Books. P. 248.
2. Bretherton I., Munholland K. A. (2016). Internal Working Models in Attachment Relationships: A Test of Competing Models. *Journal of Personality and Social Psychology*. 75 (1). P. 195.
3. Ryff C. D. (1989). Happiness is everything, or is it? Explorations on the meaning of psychological well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*. 57 (6). P. 147.
4. Mikulincer M., Shaver P. R. (2016). *Attachment in Adulthood: Structure, Dynamics, and Change*. Guilford Press, p. 115.
5. Pietromonaco P. R., Barrett L. F. (1997). Attachment theory and affective functioning in adulthood. *Social Cognition*. 15 (1). P. 80.
6. Hazan C., Shaver P. (1987). Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal of Personality and Social Psychology*. 52 (3). P. 278.
7. Vivona B. (2012). The relationship between attachment patterns and meaning in life. *Journal of Clinical Psychology*. 68 (1). P. 102.
8. Gillath O., Shaver P. R., Mikulincer M. (2005). An attachment perspective on the gift of love and its costs. *Journal of Personality and Social Psychology*. 88 (2). P. 305.
9. Cooper M. L., Shaver P. R., Collins N. L. (1998). Attachment styles, emotion regulation, and adjustment in adolescence. *Journal of Personality and Social Psychology*. 74 (5). P. 119.
10. Feeney J. A., Noller P. (1990). Attachment style as a predictor of adult romantic relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*. 58 (2). P. 45.
11. Beck A. T. (1995). *Cognitive Therapy: Basics and Beyond*. The Guilford Press. P. 19.
12. Young J. E., Klosko J. S., Weishaar M. E. (2003). *Schema Therapy: A Practitioner's Guide*. Guilford Press. P. 250.

Ключові слова: безпечний тип прихильності, ненадійний (тривожний, унікаючий, тривожно-унікаючий) тип прихильності, психологічний добробут.

Keywords: secure type of attachment, insecure (anxious, avoidant, anxious-avoidant) type of attachment, psychological well-being.

Журавльова Маргарита Олегівна

Бордан Ольга Дмитрівна

НЕДОЛІКИ ВІДЕОФІКСАЦІЇ ОПИТУВАННЯ ДИТИНИ
ТА ЇХ ВПЛИВ НА ЕКСПЕРТНУ ОЦІНКУ ВІДЕОЗАПИСУ. 84

Караван Аліса Ігорівна

Репнова Тетяна Петрівна

КЛІНІЧНІ ПРОЯВИ ДЕПРЕСІЇ
У ПІДЛІТКІВ ТА НАПРЯМИ ПСИХОПРОФІЛАКТИКИ. 89

Каштелянська Марія Леонідівна

ВПЛИВ ДОВГОТРИВАЛОГО СТРЕСУ НА ЖІНОК В УМОВАХ ВІЙНИ. 92

Кнаус Анна Леонідівна

РОЗЛАД ДЕФІЦИТУ УВАГИ З ГІПЕРАКТИВНІСТЮ У ДОРОСЛИХ. 98

Колодін Денис Олексійович

ЧИННИКИ ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ
В УМОВАХ СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА. 101

Кондратенко Аліса Олексіївна

ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОТЕРАПІЇ СЕКСУАЛЬНИХ РОЗЛАДІВ. 105

Корнута Людмила Михайлівна

Дишкантюк Оксана Володимирівна

РОЗВИТОК ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ. 108

Ліпашов Андрій Сергійович

Третьякова Тетяна Миколаївна

ПСИХОЛОГІЧНІ МЕХАНІЗМИ ПОДОЛАННЯ ТРИВОЖНОСТІ
ЗАСОБАМИ КОГНІТИВНО-ПОВЕДІНКОВОЇ ТЕРАПІЇ. 112

Лісовенко Анна Федорівна

Бубен Каріна Вікторівна

ІНДИВІДУАЛЬНІ ВІДМІННОСТІ У ПРОЯВАХ ПЕРФЕКЦІОНІЗМУ. 115

Лісовенко Анна Федорівна

Оруджова Юлія Валеріївна

ТИПИ ПРИХИЛЬНОСТІ ТА ПСИХОЛОГІЧНИЙ ДОБРОБУТ ОСОБИСТОСТІ. 119

Лісовенко Анна Федорівна

Короход Ясміна Джанівна

Продун Олена Сергіївна

ЗАГАЛЬНОПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ
ТА ЇЇ ПРОЯВИ У МІЖОСОБИСТІСНИХ СТОСУНКАХ. 123

Лукашенко Дар'я Сергіївна

Джежик Ольга Володимирівна

БУЛІНГ У ДИТЯЧОМУ СЕРЕДОВИЩІ:
ПСИХОЛОГО-ПРАВОВА ПРОБЛЕМА. 127